

ÁLLÁSFOGLALÁS

Európa stabilitása és az őshonos nemzeti közösségek tárgyában

Az múlt század háborúit követően a győztes nagyhatalmak újrarájzolták Európa térképét. Így a XX. század geopolitikai átrendeződéseinek egyik sajátos következményeként Európa jelentős részében a nemzetek és az államok határai nem esnek egybe. Ez volt az oka annak, hogy számos országban az elmúlt száz évben a számbeli kisebbségben élő őshonos nemzeti közösségek kollektív identitásmegőrző törekvései és a többség homogén nemzetállam-építő politikái egymással sokszor szembekerültek.

A század közepén Közép-Kelet-Európa és a Balkán igazságosabb rendezését a Szovjetunió érdekszférájának és a kommunista Internacionálé kisebbségtagadó doktrínájának előretörése akadályozta meg. Térségünkben az őshonos nemzeti közösségeket másodrendű állampolgárként erőszakos asszimilációnak tették ki, folyamatos és megalázó hátrányos megkülönböztetésben éltek, nyelvi jogaiktól megfosztották őket, anyanyelvű oktatásukat elszorvasztották, tulajdonaikat államosították, az állami erőszakszervezetek és a kommunista titkosrendőrségek alig leplezett megfélemlítő akcióinak céltábláivá váltak.

A Szovjetunió és a hozzá kapcsolódó diktatórikus rendszerek bukása után felszínre törtek az addig elfojtott nemzetiségi problémák, ennek eredményeként ismételten újrarájzolódott Európa egy részének térképe. Amíg Németország egyesült, addig Csehszlovákiai kettévált, Szlovénia leszakadt Jugoszláviáról, valamint kezdetét vette a balkáni – háborús – konfliktusok sorozata, azok minden elítélendő formáiban: etnikai arányokat változtattak meg erőszakosan, betelepítésekkel, a lakosság elűldözésével, tömeggyilkosságokkal. Új államalakulatok jelentek meg: Horvátország, Bosznia és Hercegovina, Macedónia, Montenegró. A legutolsó példa Koszovó státusának rendezése, ahol a népek önrendelkezésének wilsoni elve került összeütközésbe a nemzetközi jog másik alapelveivel, amely államok területi integritására vonatkozik. Ennek kapcsán ismételten felhívjuk a figyelmet az Európai Unió tagországai döntő többsége által támogatott Ahtisaari-terv kisebbségekre v

onatkozó rendelkezéseire, melyek a többség és kisebbség viszonyának normalizálását a nemzeti közösségek kollektív jogainak biztosításában és sajátosan a koszovói szerb közösség háromszintű közjogi autonómiájában látja biztosítotttnak.

Európa nem teheti meg, hogy amit határain kívül érvényesnek tart, azt ne fogadja el saját közösségében követendő gyakorlatként.

Meggyőződésünk, hogy a népek önrendelkezésének joga ugyanolyan alapelve a világrendnek, mint az államok területi sérthetetlensége. Az önrendelkezéssel felelősen élni az Unió területén azt jelenti, hogy a közös értékek és érdekek mentén keresni – a politikai realitásokra építhető és kivitelezhető – megoldást nemzeteink és nemzeti közösségeink gyarapodásához. A nemzeti közösségek autonómiája – és ezt pozitív európai példák egész sora bizonyítja – a többségi nemzetek érdeke is, hiszen egy prosperáló régió az adott ország egészének, valamint Európának is javát szolgálja.

Mi, a múlt század világháborúit lezáró békeszerződések alapján Magyarország határain kívülre került, de szülőföldjünkön megmaradni akaró őshonos magyar közösségek ezt a megoldást a belső, országhatárokat tiszteletben tartó önrendelkezés elvén alapuló közösségi – kulturális, sajátos jogállású települési és területi – autonómiák közjogi rendszerében látjuk. Ugyanakkor hisszük, hogy a békés, demokratikus eszközökkel elért közösségi autonómiák fontos pillérei lehetnek a térség stabilitásának, hiányuk vagy ellehetetlenítésük viszont komoly európai stabilitási kockázatot jelenthet.

Európa egyesülése és fejlődése egy nyugodt, konfliktusmentes politikai környezeten alapulhat, minden ezzel ellentétes erő Európa jövőbeni megújulását akadályozza.

Brüsszel, 2011. március 2.

A Kárpát-Medencei Magyar Autonómia Tanács
tagszervezetei